

Téma : ZLOZVYKY ŽRIEBAT

- už na druhý, tretí deň po uliahnutí hľadajú v podstielke trusu matky = s obľubou ho požierajú
- riziko = vajíčka škrkaviek a ich invázia do tráviaceho ústrojenstva žriebäťa
- prevencia = časté a starostlivé odpratávanie trusu s podstielkou + to isté na pasienkoch
- časté aj ohrýzanie vlásia chvosta matky, ale aj iných kobýl až po posledné chvostové stavce
- príčina tohto zlozvyku nie je známa = pravdepodobne deficit niektorých stopových prvkov
- silné ohrýzanie chvosta pozorované aj pri nedostatočnom podstielaní slamou
- čiastočné zmiernenie zlozvyku / nie jeho odstránenie / = krmná soľ a plavená krieda „ad libitum“ / plavená krieda - získava sa mletím a plavením kriedových hornín, hlavne vápenca, ktorého základ chemickej stavby tvorí uhličitan vápenatý – kalcit. Plavená krieda obsahuje aj vápenaté a horečnaté fosfáty /
- druhá možnosť = pridávanie malého množstva rybieho tuku do pomiaganého ovsa.

Dávkovanie :

- **PLAVENÁ KRIEDA A KRMNÝ VÁPENEC**

Vyrovňávajú acidobazickú rovnováhu v žalúdku. Krmná dávka na deň je 20 - 50 g/kus. Skrmujú sa s nekvalitným senom (kyslým senom) alebo pri skrmovaní siláže.

KRMNÁ SOĽ

Je zdrojom sodíku, ktorý v spolupôsobení s draslíkom ovplyvňuje osmotický tlak (srdcovú činnosť).

Skrmuje sa vo forme lizu (podľa potreby). Spotreba soli pri ľahkej práci je 10 - 15 g/kus na deň a pri ťažkej práci 25 g/kus na deň.

Krmná soľ

HIPOVIT

Je to minerálna krmná prísada - koncentrát špecificky účinnej látky. U dospelých koní je krmná dávka 14 g/100 kg živej hmotnosti, u žriebät je to 20 g/100 kg živej hmotnosti.

Krmná soľ pre kone BISAXON 3 kg = 5,64 €

Téma : STAROSTLIVOSŤ O ZDRAVIE CICAJÚCICH ŽRIEBAŤA

USTAJNENIE CICAJÚCEHO ŽRIEBAŤA

- premiestnenie zo žrebníka i s matkou do pôvodného boxu = 9 deň po uliahnutí / zdravé /
- ak vo voľných maštaliach = do „oňuchávacieho boxu“ = provizórny box 4*4 m, ohradený brvnami, ktoré sú zavesené reťazami upevnenými na strope maštale
- v niektorých žrebcínoch je medzi dvoma boxami kobyl priestor = rozdelený na dva menšie boxy
- každý má priehradku = oddeľuje od boxu matky, na spodku otvor = vliezť k matke a naspäť
- od cudzej kobyly oddelený pevnou stenou
- v boxe malý válovec = koncentrované krmivo, ľubovoľný vstup vo dne, noci = dosýtenie

SLEDOVANIE A KONTROLA ZDRAVOTNÉHO STAVU CICAJÚCEHO ŽRIEBAŤA

- pupočný pahýľ = zaschnutie, nemokvá, nehnisá, nekrváca, „NEMOČÍ PUPKOM „
- riziko PUPOČNEJ PRIETRŽE = v mieste, kde je pupok sa môže vytvoriť vačok
- jeho veľkosť prehmataním, ak veľkosť otvoru prietrže nie je väčší ako 1 – 1,5 cm = obyčajne zrastie sám od seba
- ak väčší = cez otvor vstupuje do vačku časť čreva : privretie čreva a smrť, odborne prietrž odstrániť
- znak zdravie = čulé, behá, šantí, veselé, znak choroby = pomalá chôdza, postáva, smutné, nezaujem o okolie : odmerať teplotu / sprievodný znak chorôb /
- bronchopneumónia, opuchnutie kĺbov = ochromenie žriebäťa, hnačka

– Poyseptikémia (ochromenie žriebäť = infekčný zápal kĺbov)

Táto choroba sa vyskytuje u žriebäť v prvých 2 - 4 dňoch po uliahnutí , niekedy sa uliahu už nakazené žriebäťa . V určitých chovoch kde sa žrebné kobyly nedostatočne ošetrujú a kŕmia zlým krmivom , ju pozorujeme skoro každoročne . Jej šíreniu napomáhajú zlé hygienické podmienky v maštaliach

Príznaky : Po nakazení sa asi o 12 - 24 hodín objaví u žriebäť horúčka nad 40°C ;žriebäťa zrýchlene a ťažko dýchajú ., sú slabé , často ležia , necicajú , majú silnú hnačku a časté nutkanie na moč . Potom sa dostaví zápal kĺbov a šliach , ktorý sa prejaví bolestivými opuchlinami kĺbov a silným krívaním . Liečenie : je neisté a bezvýsledné vtedy , keď sa začína neskoro . Treba včas zavolať veterinára , ktorý urobí potrebné zákroky a podá najúčinnšie lieky .

– Streptoková nákaza žriebäť

Pôvodcom choroby je hnisotvorný zárodok , veľmi rozšírený v prírode , ktorý vniká do tela žriebäťa pupkom alebo tráviacimi cestami .

Nákaza sa vyskytuje u žriebäť hneď po uhliahnutí až dvoch mesiacov . šíreniu choroby napomáha nečisté , vlhké a studené maštale alebo stajne .

Príznaky : Pri nákeze cez pupok sa prvé príznaky choroby prejavia 6 - 14 dni po pôrode .Pupočný kypeľ je zapálený a opuchnutý a vyteká z neho zapachajúci , krvou premiešaný hnis - ktorý môže spôsobiť zápal pobrušnice . Pri pľúcnom ochorení pozorujeme ťažký dych , kašeľ a hnisavý výtok z nozdier .Dôležitým príznakom tejto nákazy býva hnisavý zápal kolenných , sponových kĺbov a pod .

Choroba prebieha rýchlo , trvá asi 2 - 14 dní . Žriebäťa ktoré sa neliečia uhynú alebo ostanú mrzákmi .

Liečenie : treba to zveriť veterinárovi , lebo včasným zákrokom môžeme túto chorobu vyliečiť .

Kobylu so žriebäťom necháme pokojne stáť v oddelení maštale a obmedzíme pohyb žriebäťa .

– Paratýfová nákaza žriebäť

Vyskytuje sa v chovoch zamoreným paratýfovým potratom kobyl . Pôvodcom choroby je paratýfový mikrób , ktorý u žrebných kobyl vyvoláva nákazlivý potrat a u novouliahnutých žriebäť spôsobuje ťažké ochorenie spojené s celkovou otravou krvi . Choroba napáda žriebäťa už prvých dňoch života , no často si ju žriebäť prinášajú od nakazenej matky . Príznaky : Žriebäťa sa liahu choré a slabé , nemôžu vôbec vstať , cicať a hynú hneď v prvých dňoch života . Prejavom choroby býva s vysokou horúčkou , zrýchlením dychom a silnou hnačkou . K tomu sa spravidla pridrí ťažký zápal pľúc a u starších žriebäť aj zápal kĺbov .

Liečenie : býva málo účinné . Podávajú sa rozličné lieky podľa návodu veterinára , ktorého musíme k chorému žriebäťu včas privolať .

– Nákaza kolibacilóza, úplavica žriebäť / [Escherichia coli](#) **Bakterie** *E. coli* (EC))

Žriebä sa môže nakaziť buď ešte v matke , alebo po uliahnutí . Choroba sa vyskytne obyčajne len u jednotlivých žriebäť , za určitých okolností sa značne rozšíri .

Príznaky : Prvé príznaky sa ukážu už na prvý až štvrtý deň po narodení . Teplota býva mierne zvýšená a pulz zrýchlený . Vyskytne sa silná hnačka , výkaly sú vodnaté a odporne zapáchajú . Po hnačke slabnú , prestávajú cicať a hynú úplne vyčerpané asi o 2 - 4 dni po prepuknutí choroby .

Liečenie : Chorobu musíme zveriť veterinárovi a dodržiavať jeho pokyny .

– Nákazlivý zápal pľúc žriebäť

Predpokladá sa , že pôvodcom tejto nákazlivej choroby sú rozličné choroboplodné zárodky

aj vírus . Najčastejšie sa vyskytuje u žriebäť vo veku od 2 - 8 mesiacov .

Príznaky : Majú vysokú horúčku 41 °Ca silno kašľú . Dych býva zrýchlený .sťažený a pri dýchaní počujeme chrapoty a šelesty v pľúchach .

Z nozdier vyteká spočiatku hlien , neskoršie hnis . Choré žriebäť ťažko cicia , neskôr odmietne potravu , následkom toho chudne a slabne .

Liečenie : Choré žriebäťa musíme oddeliť od zdravých spolu s matkami . Včasná liečebná opatrenia sú úspešné , len treba to zveriť veterinárovi

- suchá, zježená srst', veľké brucho + otieranie zadkom o steny boxu = škrkavky + mrle

- otužovanie = pripútanie žriebäťa za svoju ohlávku k obrušniku matky : chladnejšie, veterné počasie skoro na jar, prevencia pred prechladnutím a rozhorúčením

ČISTENIE A ÚPRAVA KOPÝT

- už malé žriebä učíme pri čistení zdvíhať nohu, pričom mu vyberieme z kopýtka hnoj a na kopýtko poklepeme
- úprava kopýtka najneskôr každých 6 týždňov
- robiť aj korektúru nepravidelného kopyta = vhodným vystrúhaním kopýtka sa usilujeme zlepšiť nepravidelné postoje, ktoré korigujeme aj mimo 6 týždňového intervalu
- zistenie infekčnej hniloby strelky

STAROSTLIVOSŤ O CHARAKTER CICAJÚCICH ŽRIEBAT

- výchova k dobrému charakteru už v období cicania
- zaobchádzať mierne a trpezlivo = navliekanie ohlávky, priväzovanie, čistenie, vodenie, vystrúhanie ich kopýt